

Informatienota voor de raad

Datum 21 juli 2020

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen ChristenUnie Gezonde Leefstijl
Versienummer	V 2.1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant Y Slagman - Duthler

Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Telefoon 038 498 2245

Email Y.Slagman-Duthler@zwolle.nl

Bijlagen 1. Artikel 45 vragen - Juist nu investeren in een gezonde leefstijl
2. Notitie ChristenUnie "Gezonde en vitale Blauwvingers"

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De beantwoording van de Artikel 45 vragen van de ChristenUnie inzake gezonde leefstijl

Datum 21 juli 2020

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De ChristenUnie vragen heeft artikel 45 vragen gesteld over gezonde leefstijl.

Beantwoording artikel 45 vragen

Wij beantwoorden de vragen van de ChristenUnie als volgt:

1. Deelt het college de visie dat voorkomen beter is dan genezen, en dat vitale en gezonde Zwollenaren een betere uitgangspositie hebben bij eventuele toekomstige virusuitbraken?

Antwoord:

Ja, deze visie delen we. We stimuleren dat onze inwoners gezond en vitaal zijn, zodat hun weerstand zo groot mogelijk is. In deze Coronatijd blijkt des te meer hoe belangrijk dat is. Daarnaast willen we ook een kanttekening maken bij de opkomst en verspreiding van infectieziekten. Ook vitale en gezonde mensen kunnen getroffen worden door infectieziekten. En het beschermen van gezondheid heeft ook te maken met gedrag van mensen, zoals een goede hand- en hoesthygiëne en bijvoorbeeld, in geval van Corona, het houden van 1,5 meter afstand.

2. Welke plannen heeft de gemeente om in te zetten op preventie en gezondheid voor Zwollenaren?

Antwoord:

In ons sociaal en fysiek beleid werken we aan het versterken van beschermende factoren voor een goed en gezond leven en het terugdringen van belemmerende factoren. We werken breed aan preventie, op het gebied van gezondheid voor alle Zwollenaren. Speerpunten daarbij zijn het bevorderen van een gezonde leefstijl, bevorderen van gezondheidsvaardigheden van onze inwoners, verbinden van preventie, welzijn en zorg, veerkracht van onze inwoners, een gezonde fysieke leefomgeving en een integrale aanpak met de stad.

Gezondheid en gezondheidsvaardigheden zijn echter niet voor iedereen gelijk. Voor mensen met een kortere opleiding geldt relatief vaker dat ze minder gezondheidsvaardigheden hebben, minder gezond zijn en korter leven. Er is een duidelijke samenhang tussen beperkte gezondheidsvaardigheden en een slechtere gezondheid. De COVID-19-pandemie verscherpt overigens deze tweedeling. Juist deze groepen mensen worden hard geraakt door het virus zelf en door de gevolgen.

We willen de komende 1,5 jaar extra inzetten op gezonde leefstijl voor alle Zwollenaren, door uitvoering te geven aan ons gezondheidsbeleid. En we willen wijkgericht, in die wijken/buurtten waar in verhouding meer mensen wonen bij wie een ongezondere leefstijl is waargenomen, de gezondheid verbeteren door aan te sluiten bij de inwoners. Wat vinden zij belangrijk als het gaat om hun gezondheid en wat denken zij dat daar voor nodig is.

In deze wijken gaan we coalities vormen van partijen die bij de wijk betrokken zijn en die een bijdrage kunnen en willen leveren. Coalities waarbij de inwoners en het SWT vanzelfsprekend onderdeel zijn, en daarnaast, afhankelijk van de opgave, natuurlijk de reguliere uitvoerende partners als Travers, SSZ en GGD, maar ook bijv. de directeur van de basisschool, een huisarts, de wijkverpleging, de wijksupermarkt etc.

We hebben inmiddels geleerd uit onderzoek naar de JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) die we in Zwolle hanteren, dat het belangrijk is, naast de betrokkenheid van de inwoners, samenwerking op de verschillende leefgebieden te organiseren, thuis, de wijk, school en/of werk. We zullen daarbij zeker een aantal van uw hieronder genoemde speerpunten betrekken.

Datum

21 juli 2020

3. Wij halen onze inspiratie voor een gezonde leefstijl uit de benadering van 'positieve gezondheid' en de 'blue zones wereldwijd'. Deelt u die zienswijze?

Antwoord:

Ja, die delen we. In de huidige nota gezondheidsbeleid en in de onlangs vastgestelde seniorenagenda is positieve gezondheid een speerpunt. Ook in deel 1 van de omgevingsvisie "Mijn Zwolle van morgen 2030" wordt gezondheid benaderd met de brede blik vanuit positieve gezondheid. Gezondheid gaat immers over lichamelijke functies, mentale functies en beleving, de zingeving, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren. Deze lijn sluit goed aan op de uitkomsten van onderzoek uit de zogenaamde 'Blue Zones' en in die zin zijn ze daarmee al een inspiratiebron voor Zwolle.

4. We willen u als bijlage onze zienswijze met 8 speerpunten meegeven die wat ons betreft zinvol zijn om de komende tijd uit te voeren. Wilt u hierop reageren en per speerpunt aangeven welke mogelijkheden u ziet?

Antwoord per speerpunt:

Speerpunt 1

Ontwikkel samen met de partners in de stad een gezamenlijk gezondheidsakkoord: 'een Zwolse investering in gezondheid'. Het akkoord moet een gezamenlijke missie opleveren waardoor meer Zwollenaren gezonder, vitaler en weerbaarder worden.

Uw suggestie een gezamenlijk gezondheidsakkoord te ontwikkelen sluit aan bij ons streven Zwolle Gezonde Stad te versterken. Zwolle Gezonde Stad streeft naar het aantrekkelijk en gemakkelijk maken van de gezonde keuze voor Zwollenaren. Zo werken we met veel partners aan de gezondheid van onze inwoners, o.a. in allianties als Zwolle Gezonde Stad, het netwerk Senioren, het lokaal sportakkoord en een lokaal preventieakkoord (in voorbereiding).

Speerpunt 2

Lanceer een positieve aanstekelijke campagne met bekende Zwollenaren als ambassadeur van een gezonde levensstijl. Bedenk hierbij aantrekkelijke incentives om Zwollenaren te motiveren. (Voorbeelden zijn het kunnen verdienen van een gratis toegangskaartje voor het zwembad of kunnen sparen voor gratis gezonde voedingsproducten).

We zoeken voortdurend naar een goede aansluiting bij onze inwoners. We zijn ons ervan bewust dat we niet alle groepen inwoners op dezelfde manier moeten benaderen, willen we hen ook bereiken. We willen dat zoveel mogelijk Zwollenaren een gezonde leefstijl hebben. Via de gebruikelijke kanalen stimuleren we dat, als belangrijk onderdeel van ons gezondheidsbeleid. We richten ons ook specifiek op inwoners met mindere gezondheid en gezondheidsvaardigheden. Op dit moment wordt er in het kader van een onderzoek naar 12 jaar Zwolle Gezonde Stad door Windesheim onderzocht of we met de methodiek die we hanteren (JOGG-aanpak) deze groepen ook goed bereiken en of en hoe daar nog verbetering mogelijk is. In het kader van de JOGG-aanpak (Jongeren op gezond gewicht) hebben we ervaren dat de inzet van ambassadeurs zeker helpend is. In zijn algemeenheid werken campagnes goed en het werken met incentives vinden we een waardevolle suggestie. We willen nog dit jaar onderzoeken hoe we met een campagne extra kunnen inzetten op gezond gewicht (bewegen en voeding) waarbij we extra aandacht hebben voor de groepen waarvoor een gezonde leefstijl niet vanzelfsprekend is, waarbij we ook gebruik maken van een op dit moment lopend onderzoek van Windesheim naar nieuwe methodieken om het gesprek te voeren met inwoners uit verschillende doelgroepen, zoals ouderen en mensen met lagere gezondheidsvaardigheden.

Datum 21 juli 2020

Speerpunt 3

Kom in samenwerking met de GGD tot een voorlichting voor een gezonde leefstijl waardoor Zwollenaren in de toekomst weerbaarder worden tegen infectieziekten en virussen.

Eén van de basistaken van de GGD is het geven van voorlichting over gezonde leefstijl. Zij doen dat met name in de jeugdgezondheidszorg, op het consultatiebureau en in de scholen. Daarnaast is de GGD ook partner en adviseur in bijvoorbeeld Zwolle Gezonde Stad, het netwerk Senioren, en Think op school.

Speerpunt 4

Ontwikkel samen met de wandelverenigingen een alternatieve avond4daagse die mensen alleen of in kleine groepjes kunnen doen, (betrek hierbij de ervaringen van de AsRendorp, waarbij renners de route individueel hebben gelopen). Knap de bestaande wandelroutes op en breng ze opnieuw onder de aandacht via de huis aan huisbladen als plan voor de zomervakantie.

We hebben in Zwolle een prachtig netwerk van voet-, wandel- en fietspaden en we werken er nog altijd dagelijks aan om deze netwerken te onderhouden en uit te bereiden.

Initiatieven die het structureel bewegen bevorderen worden ondersteund via Zwolle Gezonde Stad en SportService Zwolle of Wijz (bijvoorbeeld de vele fietsgroepen). Vanuit Zwolle Gezonde Stad worden initiatieven ontplooid om juist de groepen inwoners te laten bewegen die dat nog niet doen.

Speerpunt 5

Maak mogelijk dat de openbare ruimte dubbel gebruikt wordt. Nu is de auto op veel plekken dominant. Het tijdelijk – op bepaalde momenten in de week - afsluiten van één of meer rijstroken van brede verkeersaders geeft ruimte aan buitensporters. Nu gebeurt dat als grote uitzondering bij bijvoorbeeld de Ster van Zwolle. Door dit op vaste autoluwe momenten in de week te regelen voor de breedtesport, worden veel Zwollenaren uitgenodigd om vaker in de buitenlucht te sporten. Verschillende sportclubs, zoals bijvoorbeeld (night)skatersclub, wielclubs, skateboardclubs en freerun- en hardloopclubs zijn gemotiveerd om hierover mee te denken en clinics te verzorgen. Wij zien kansen als beweegcoaches meer samenwerken met jongerenwerkers om jongeren daarvoor uit te dagen.

In de ontwerp-omgevingsvisie van Zwolle zijn mobiliteit en gezondheid belangrijke thema's. Hoe kunnen we onze stad zo inrichten dat we de gezondheid van onze inwoners bevorderen (Stad als gezonde habitat). Slim gebruik van de ruimte is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Er bestaat de mogelijkheid om, in overleg met de wijkbeheerder, een straat een dag af te sluiten en dan te gebruiken als Speelstraat, voorbeeld hiervan is de Seringenstraat, die 7 weken lang in de zomervakantie Speelstraat was.

De aanbeveling om met sport- en beweegclubs te onderzoeken hoe we een uitdagend aanbod neer kunnen zetten voor jongeren (maar ook voor ouderen) zullen we meenemen in de plannen voor 2021.

Er worden op dit moment al vrij vaak wegen, of rijstroken afgezet in verband met evenementen, wegwerkzaamheden of initiatieven. Denk aan Ster van Zwolle, Scania halve marathon, Avond4daagse, Night Skate, Bevrijdingsfestival, hierboven genoemde Leefstraten, Buurtfeesten, bewonersinitiatieven etc. Het (tijdelijk) afsluiten van (een deel van) de weg vereist een verkeersmaatregel en daarvoor is

Datum 21 juli 2020

een verkeersbesluit nodig. De bereikbaarheid van bedrijven en woningen en de verkeersveiligheid moeten gewaarborgd blijven.

Overigens hebben we in de Mobiliteitsvisie het STOP-principe geïntroduceerd:

- Stappen (lopen)
- Trappen (fietsen)
- Openbaar Vervoer
- Privé Vervoer (auto)

We willen daarmee bij het inrichten van de fysieke ruimte niet beginnen met de auto, maar juist met de actieve en gezonde vormen van mobiliteit; lopen en fietsen. Een mooi concreet voorbeeld is de nieuw ingerichte Thomas à Kempisstraat, of de binnenkort te realiseren Stationsweg.

Overigens onderzoeken we hoe de positieve effecten van de Coronaperiode ook in de toekomst benut kunnen worden voor invulling van de buitenruimte. Gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid zijn daarbij kernbegrippen.

Speerpunt 6

Maak de buitenruimte aantrekkelijker om te bewegen. Op enkele plekken zijn al gymtoestellen in de openbare ruimte. Zwolle mag hierin de ambitie opschroeven en kijken naar nieuwe uitdagende beweegparken zoals in veel steden zijn aangelegd (denk bijv aan Kardingens in Groningen).

In ons actieplan sport en bewegen zijn het in stand houden en promoten van de openbare ruimte als aantrekkelijke sport- en beweegomgeving, en, waar mogelijk, het nastreven de openbare ruimte meer uitnodigend en uitdagend te maken en te houden voor sport en bewegen uitgangspunten. We beschikken in Zwolle over veel en goed gespreide sport- en beweegvoorzieningen, al dan niet in de openbare ruimte zoals de trap- en basketbalveldjes, fitnessstuinen bij zorgvoorzieningen, sportparken en in park de Wezenlanden en het Twistvlietpark en het Calisthenicspark op het Lübeckplein. We hebben gezien dat in de afgelopen Corona-tijd meer gebruik werd gemaakt van voorzieningen, op eigen initiatief, en ook via het aanbod van SportService Zwolle. We zullen in 2021 deze mogelijkheden meenemen bij het vormgeven van het aanbod voor die wijken waar we een extra inzet mogelijk willen maken omdat in die wijken/buurtten we een slag te maken hebben als het gaat om gezonde leefstijl.

Speerpunt 7

Omgaan met druk: er zijn al mooie programma's waarin jongeren worden geholpen anders met druk om te gaan zoals via Impacter, Think en het perspectieffonds waarmee jongeren van schulden afkomen. Om fitter en gezonder te worden zouden jongeren steun kunnen hebben aan een maatje. Investeer in programma's waardoor jongeren nieuwe ervaringen opdoen en zelfverzekerder worden. Politie-kids is al een mooi voorbeeld.

De druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen is groot, het is niet voor niets een speerpunt in de nieuwe landelijke nota gezondheidsbeleid, en ook in Zwolle herkennen we deze druk. Het voorkomen en tegengaan van stress is in veel casuïstiek in het sociaal domein de eerste stap naar herstel, ook qua gezondheid. Daarom investeren we inderdaad in door u al genoemde aanpakken die kinderen en jongeren (en ouders) helpen om goed om te gaan met zichzelf, met anderen en met hun omgeving. In gesprek met de stad blijven we zoeken naar mogelijkheden om dit te bevorderen.

Speerpunt 8

Vitaal ouder worden helpt. Naast het bestaande aanbod zoals Walking Football of Line Dance van Wijz zou er nog gevarieerder aanbod kunnen ontstaan als ook bij

Datum

21 juli 2020

andere sporten of beweegactiviteiten een variant met senioren wordt ontwikkeld, waarbij een onderdeel is wat mensen zelf thuis kunnen doen.

Vitaal ouder worden is heel belangrijk. Wij richten ons, ook wat ouderen betreft, breed op het vergroten van kansen en verkleinen van bedreigingen voor een gezond leven. Niet alleen in het tegengaan van (infectie-)ziekten, maar vooral ook op het bevorderen en behouden van gezondheid en gezond gedrag, gericht op – met erkenning van moeiten die zich bij het ouder worden ook voordoen - vitale ouderen. We werken hieraan met partners in het netwerk senioren Zwolle Gezonde Stad en bouwen daarbij op de input van ouderen zelf uit de huisbezoeken aan 70 plussers. Ook in de seniorenagenda is inzet op positieve gezondheid één van de speerpunten van beleid. Zo werkt WIJZ al met 100 groepen in Zwolle op 53 locaties (altijd binnen 500 meter van de doelgroep 70+) aan op bewegen gerichte activiteiten met 2000 ouderen per week.

De verenigingsondersteuners van Sport Service Zwolle helpen verschillende verenigingen aanbod te ontwikkelen voor senioren. Daar waar het huidige sportaanbod van verenigingen of andere partijen niet aansluit bij de vraag uit de buurt organiseert SportService ander passend aanbod om in te spelen op de desbetreffende vraag. Zo wordt door buurtsportcoaches wekelijks o.a. Golden Sports aangeboden (o.a. korfbal, tennis en jeu de boules) en zijn er beweegactiviteiten voor 55+ groepen zoals Seniorensport en Sportbuurtkamer.

Alert blijven op meer of nieuwe mogelijkheden om bewegen (w.o. wandelen) in de openbare ruimte te stimuleren, past heel goed in de visie van het netwerk senioren ZGS op bewegen voor ouderen, maar is ook belangrijk voor andere groepen inwoners. Immers, gezond gedrag en een gezonde omgeving versterken elkaar. Dat te stimuleren – ook bij beperkingen die Corona met zich meebrengt – zien we mede als rol voor de gemeente en partners in het werkveld.

Juist in Coronatijd hebben WIJZ en Sportservice hier mooie initiatieven ontwikkeld. Vanaf de pleinen bij ouderenzorginstellingen en op plekken waar veel ouderen wonen zijn beweegactiviteiten opgestart waaraan ouderen vanaf hun balkon of in hun woonkamer mee konden doen. Dit was zeer succesvol en het is de bedoeling dit te continueren.

5. En bent u bereid deze punten op te nemen in het nieuwe gezondheidsbeleid?

Antwoord:

Onlangs is de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024 verschenen met 4 speerpunten:

- A. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving
- B. Gezondheidsachterstanden verkleinen
- C. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen
- D. Vitaal ouder worden

De delen A, B en D zijn al onderdeel van het huidige Zwolse gezondheids- en ouderenbeleid en komen ook grotendeels overeen met de Agenda Publieke Gezondheid van GGD IJsselland.

Voor Speerpunt C werken we aan een proces om samen met bewoners en partners te komen tot een lokaal (preventie) akkoord om positief opgroeien en opvoeden te versterken.

We willen de komende 1,5 jaar extra inzetten op gezonde leefstijl voor alle Zwollenaren, door uitvoering te geven aan ons gezondheidsbeleid en willen d.m.v. pilots een extra inzet leveren op die wijken/buurtten waar in verhouding meer mensen wonen met een ongezondere leefstijl. Hierbij zullen we een deel van de genoemde speerpunten betrekken, zoals hierboven bij de speerpunten is aangegeven.

In 2021 gaan we op basis van de resultaten van de pilots, en op basis van de resultaten van het huidige beleid, aan de slag met de voorbereiding van voorstellen lokaal gezondheidsbeleid voor de periode 2022 en verder, die we u eind 2021 zullen voorleggen.

Datum 21 juli 2020

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke